

LUCRARILE

STAȚIUNII DE CERCETĂRI BIOLOGICE,
GEOLOGICE ȘI GEOGRAFICE
„STEJARUL”

1

— 1968 —

DATE BIOMETRICE ȘI ZOOGEOGRAFICE
ASUPRA UNOR SPECII DE LILIECI (ord.
CHIROPTERA) DIN MOLDOVA

DE

VASILE IONESCU

Continuând cercetările noastre (4) asupra liliecilor în bazinul Bistriței (Piatra Neamț—Borca) am determinat dintr-un număr de 42 exemplare colectate, următoarele 5 specii din familia Vespertilionidae (subord. Microchiroptera): *Myotis myotis* Borkhausen, 1797, *Myotis oxygnathus* Monticelli, 1885, *Eptesicus serotinus* Schreber, 1774, *Vespertilio murinus* Linné, 1758 și *Plecotus auritus* Linné, 1758.

1. *Myotis myotis* Borkh., 1797.

Specia a fost determinată pe 7 exemplare: 2 ♂♂ și 5 ♀♀; un ♂ și două ♀♀ au fost colectate la 26.III.1961 din peștera „Jgheabul cu Gaură” (satul Toșorog, jud. Neamț; un ♂ și o ♀ colectați la 20.IV.1962 dintr-o clopotniță (satul Frumosu, com. Farcașa, jud. Neamț); o ♀ de la Borca la 25.IV.1963 și două ♀♀ colectate de la Stațiunea de cercetări „Stejarul” la 20.IV.1964 și 12.VI.1964.

În afara exemplarelor nr. 11, 12 și 13 colectate din peștera de la Toșorog dintr-un grup de 30 exemplare care conviețuiau cu grupuri mai mici de *Rhinolophus hipposideros*, restul exemplarelor (nr. 20 și 21) au fost colectate din clopotnița bisericii din satul Frumosu, nr. 27 dintr-o șură din Borca, iar nr. 31 din garajul Stațiunii „Stejarul”.

Răspîndire. Pentru fauna Moldovei specia este semnalată pînă acum și din peștera de la Rarău (7) unde în timpul iernii poate fi găsită în sute de exemplare. În timpul verii poate fi găsită izolată sau în grupuri de 5—8 indivizi prin clopotnițe, turnuri, clădiri vechi, podurile clădirilor.

2. *Myotis oxygnathus* Monticelli, 1885.

Specia a fost determinată pe două exemplare: un ♂ colectat la 20.IV.1962 și o ♀ colectată la 22.IV.1964. După aspect este foarte asemănător cu *M. myotis* de care nu poate fi deosebit cu ușurință la prima vedere.

Exemplarul ♂ (nr. 19) a fost capturat odată cu exemplare de *M. myotis* în clopotnița din satul Frumosu, iar ♀ (nr. 29) a fost găsită în garajul Stațiunii „Stejarul”. Specia nu formează colonii unitare, nici grupuri mai mari sau mai mici de indivizi; în țara noastră se găsește mai totdeauna în tovărășia lui *M. myotis*, dar în puține exemplare ocupând biotopuri comune cu acesta, atât iarna, cât și vara.

Fig. 1. *Myotis myotis* (foto D. Munteanu)

Răspindire. În fauna țării este cunoscut mai mult din Transilvania și Muntenia, foarte sporadic în rest. Din cercetările cheiropterologilor europeni reiese că specia este mai meridională decât precedenta, fiind frecventă în toată subregiunea mediteraneană și ajungând până în Turkestanul chinez și nordul Indiei; pentru Europa limita de nord este Slovacia.

3. *Eptesicus serotinus* Schreber, 1774.

Specia a fost determinată după doi ♂♂, primul colectat la 20.XII.1959, și al doilea la 21.VII.1966.

Exemplarele (nr. 9 și 42) au fost găsite într-o firidă a bisericii din curtea Stațiunii „Stejarul”, stînd ascunse după treapta unei scări; literatură de specialitate arată că indivizii acestei specii (mai ales ♂♂) preferă să trăiască izolați, lucru constatat și de noi. Biotopii preferați

sînt arborii găunoși, turnurile, clopotnițele, podurile caselor nelocuite, sau depozitele de scinduri, unde stă ascuns în partea cea mai de sus a stivelor, este sensibil la intemperii și timp rece, iar în zona montană nu trece peste 900 m altitudine, fapt care poate explica rarițatea sa în regiunea cercetată de noi.

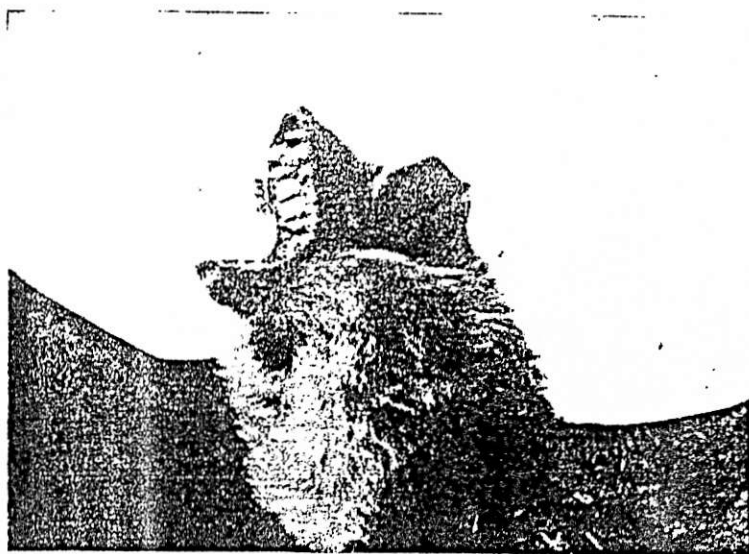

Fig. 2. *Eptesicus serotinus* (foto D. Munteanu)

Răspîndire. În fauna țării este semnalat din Transilvania, Muntenia și Dobrogea (13 localități). O semnalăm pentru prima dată în fauna Moldovei și a bazinului Bistriței.

4. *Vespertilio murinus* Linné, 1758.

Specia a fost determinată pe 5 exemplare: 3 ♂♂ și 2 ♀♀; ♂♂ și o ♀ au fost colectați de la Stațiunea „Stejarul”; un ♂ (nr. 10) la 16.I.1960; alt ♂ (nr. 23) la 20.VI.1962; ♀ (nr. 28) la 9.V.1963; un ♀ (nr. 40) la 23.XI.1965 și o ♀ (nr. 36) de la Bistricioara, jud. Neamț, la 12.IX.1964.

Adăposturile preferate sînt podurile clădirilor, crăpăturile zidurilor, între tocurele ferestrelor și zid, scorburile. Exemplarele colectate de noi atît la Stațiune, cît și din comuna Bistricioara au fost găsite în camere locuite, la ferestre și în firidele zidurilor, fără a se apăra sau ascunde în prezența omului, dar totdeauna în cite un exemplar.

Răspindire. Majoritatea exemplarelor din țara noastră sînt semnalate din Transilvania. Din Moldova a fost citat și de la Tazlău (1); îl semnalăm pentru prima dată în zona bazinului Bistriței.

Fig. 3. *Vespertilio murinus* (foto D. Munteanu)

5. *Plecotus auritus* Linné, 1758. *auritiacus*

Specia a fost determinată pe 4 exemplare (2 ♂♂, 2 ♀♀) colectate la Stațiune: la 25.VII.1961 o ♀ (nr.17), la 7.IX.1961 o ♀ (nr.18), la 10.X.1962 un ♂ (nr. 24) și la 10.VII.1963 un ♂ (nr. 26).

Este cea mai comună specie de liliac din fauna țării; nu formează colonii, preferind o viață izolată în perechi și grupuri de 4—6 indivizi (♂♂ și ♀♀); se adăpostește în timpul verii prin podurile caselor, scorburi, peșteri, iarna prin pivnițe și peșteri. Zboară mai mult prin apropierea locuințelor, margini de păduri, livezi, fluturînd des din aripi, cu urechile lăsate pe spate și nu mai sus de 10 m de la pămînt. Surprins la locul de odihnă, în timpul verii, își îndreaptă urechile înainte, ușor răscucite, ceea ce exprimă o atitudine de furie. Pe vreme rece, cu ploaie și vînt, stă ascuns.

TABLOUL 1

Valori biometrice (mm)

SPECIA	Myotis myotis							Myotis oxygnathus		Eptesicus serotinus		Vespertilio murinus					Plecotus auritus			
	11	12	13	20	21	77	31	19	29	9	42	10	23	28	36	40	17	18	24	26
sex	♂	♀	♀	♂	♀	♀	♀	♂	♀	♂	♂	♂	♂	♀	♀	♂	♀	♀	♂	♂
Lungime cap+corp	77	72	74	79	66	70	63	60	59	69	71	53	45	60	62	56	49	52	44	41
Lungimea cozii	43	42	44	43	48	53	50	42	42	51	52	37	41	39	35	38	36	42	37	38
Lungimea totală	120	114	118	122	114	123	113	102	101	120	123	90	86	99	97	94	85	94	81	79
Lungimea urechii	22	21	23	18	18	23	19	18	19	16	18	13	11	11	12	13	29	37	36	31
Lungime tragus	9	9	9	7	8	9	8	7	8	7	7	3	4	4	3	4	11	16	13	11
Lățime umeri	35	46	38	26	25	25	25	27	29	29	28	27	25	28	23	26	21	30	27	25
Brat	60	57	62	56	55	57	56	27	30	29	27	23	22	24	26	24	18	22	17	20
Antebraț	28	25	25	33	29	31	32	50	55	49	49	44	42	40	43	43	35	39	36	36
Policar	9	10	9	9	10	8	9	8	10	7	8	5	4	5	6	5	5	5	4	4
Deget 2 (metacarp)	55	51	58	55	55	56	58	49	52	44	56	31	36	37	41	40	29	35	32	32
Deget 3 (meta+carp)	93	95	91	99	91	100	96	81	85	84	89	73	74	66	74	75	59	69	62	66
Deget 4 (meta+carp)	86	79	82	82	79	85	78	70	72	71	74	61	59	60	61	61	48	55	47	50
Deget 5 (meta+carp)	81	79	79	78	75	80	78	66	71	62	63	51	47	47	52	54	47	52	45	47
Coapsă	19	15	18	18	18	16	20	15	14	15	17	10	11	12	11	13	12	11	11	12
Pulpă	24	23	23	20	22	24	25	20	23	22	23	17	16	14	16	16	15	18	17	17
Metatars+tarsiene	11	11	11	11	11	10	12	11	10	10	11	8	7	8	7	8	7	8	8	7
Gheare	2	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1,7	1,8
Pinten	19	20	22	22	18	24	24	15	17	18	20	16	15	16	14	15	12	15	10	11
Anvergura	330	300	376	308	285	300	286	250	255	328	323	272	256	245	250	267	220	238	210	225

Răspindire. În satele din jurul Stațiunii „Stejarul”, cit și în restul zonei cercetate este destul de comun, dar nu am capturat decît numărul de exemplare necesar determinării. Il semnalăm pentru prima dată în fauna Moldovei și a bazinului Bistriței.

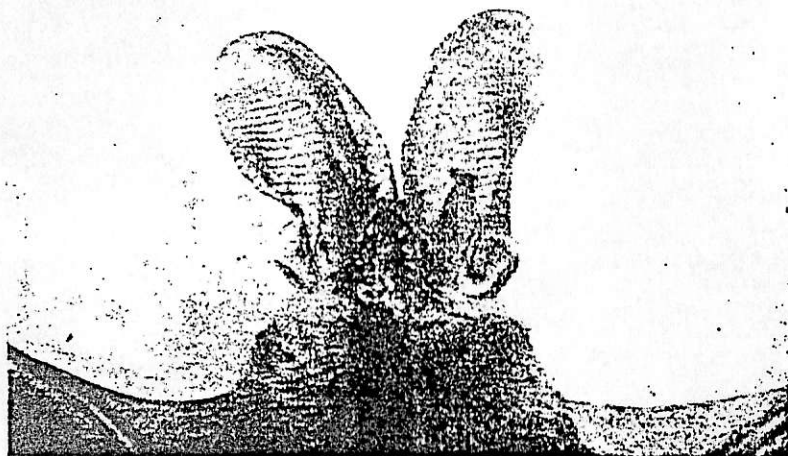

Fig. 4. *Plecotus auritus* (foto D. Munteanu)

CONCLUZII

Lucrarea prezintă unele noi informații referitoare la răspîndirea în țara noastră a 5 specii de lilieci (ord. Chiroptera), dintre care două (*Eptesicus serotinus* și *Plecotus auritus*) sînt citate acum pentru prima oară în Moldova. Precizările privind locurile de colectare a exemplarelor contribuie la o mai bună cunoaștere a comportamentului acestor prețioși auxiliari ai omului.

LITERATURĂ

1. Călinescu R. (1931) — *Mamiferele României, repartiția și problemele lor biogeografice-economice*. Impr. națională, București.
2. Dumitrescu M. și colab. (1963) — *Răspîndirea chiropterelor în R. P. Română*. Lucr. Inst. de Speo. „Emil Racoviță”, vol. I-II, p. 509-577.
3. Gheptner G. V. și colab. (1950) — *Vrednîe i poleznîe zverî raiionov*. Moscova.
4. Ionescu V. (1961) — *Contribuții la studiul lilieclilor (Chiroptera) din R. P. Română*. Acad. R.P.R., St. și cerc. de biol., Seria Biologie animală, vol. 12, nr. 2. p. 213-226.

5. Marcu O. (1955) — *Liliecii, un prețios auxiliar al agriculturii și anexelor sale*. Natura, nr. 3, p. 48-56.
6. Panouse B. J. (1951) — *Les chauves-souris du Maroc*. Direction de l'instruction publique au Maroc-Tanger.
7. Valenciuc I., Ion I. (1964) — *Peștera Rardu, Date ecologice asupra colonilor de lilieci din această peșteră*. An. șt. Univ. Iași, vol. 10, fasc. 2, p. 293-303.
8. Zimina P. R. (1962) — *Mlekopitaiușcie Bolgarii (sostav i osobennosti rasprostranenie)*. Zool. jurnal, vol. 42, nr. 3, p. 1226-1236.

DONNÉES BIOMÉTRIQUES ET ZOOGÉOGRAPHIQUES SUR QUELQUES ESPÈCES DE CHAUVES-SOURIS (ORD. CHIROPTERA) DE MOLDAVIE

RÉSUMÉ

L'auteur apporte quelques compléments à la connaissance de la faune de Chiroptères, comme résultat des recherches personnelles sur la zone du bassin de la Bistritza (Moldavie). On cite pour la première fois dans cette région encore cinq espèces: *Myotis myotis*, *Myotis oxygnathus*, *Eptesicus serotinus*, *Vespertilio murinus* et *Plecotus auritus*, en donnant des informations sur leur répartition et biométrie.